

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ»**

Кафедра практичної психології

**Освітня програма підвищення кваліфікації
вчителів-логопедів дошкільних навчальних закладів, закладів
загальної середньої освіти, завідувачів логопедичних пунктів,
фахівців (консультантів) ІРЦ та логопедів закладів охорони
здоров'я**

**«Порушення мовлення при ДЦП. Дизартрія: причини,
механізми, основні форми мовленнєвих порушень. Принципи та
прийоми корекції»**

Освітня програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до перезатвердження на засіданні кафедри практичної психології
(*протокол № 6 від 14 жовтня 2024 р*)

Завідувач кафедри

Ігор КОРНІЄНКО

Освітня програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною
радою

(*протокол № 6 від 19.12.2024 р*)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

Освітня програма підвищення кваліфікації: **Особливості корекційної роботи з дітьми із дизартричними порушеннями.**

Розробник: Тетяна КУРОВЕЦЬ, асистент кафедри практичної психології КЗ ЛОР ЛОШПО

I. Загальні відомості

Найменування: Освітня програма підвищення кваліфікації вчителів-логопедів дошкільних навчальних закладів, закладів загальної середньої освіти, завідувачів логопедичних пунктів, консультантів ІРЦ та логопедів закладів охорони здоров'я «Порушення мовлення при ДЦП. Дизартрія: причини, механізми, основні форми мовленнєвих порушень. Принципи та прийоми корекції»

Розробники: асистент кафедри практичної психології Куровець Тетяна Іванівна.

Мета: логопедичне обстеження дітей з дизартрією та визначення спеціальних сучасних прийомів і методів корекційного впливу, відмежування наявних у дитини розладів від інших порушень мовлення недизартричного ряду.

Напрямок: забезпечення і підтримка психічного здоров'я учасників освітнього процесу (вихованців ЗДО, учнів закладів освіти) розвиток професійних компетентностей вчителя-логопеда (знання навчального предмету, фахових методик, технологій), зокрема:

- Розкриття алгоритму логопедичного обстеження
- Виявлення специфіки підготовки та проведення логопедичного обстеження в закладах освіти
- Поглиблення знання вчителів-логопедів про природу розладів мовлення дизартричного та інших порушень мовлення недизартричного ряду

Обсяг: 30 год

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, очно-дистанційна.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

Загальні компетентності:

(ЗК.02) Соціальна компетентність – здатність до конструктивного спілкування в різних середовищах, ефективно взаємодіяти з іншими людьми, налагоджувати ефективну міжособистісну комунікацію, спілкуватись з представниками інших професійних груп різного рівня.

(ЗК.04) Особиста та навчальна компетентність - здатність до професійного розвитку, навчання протягом життя, самопрезентації результатів своєї професійної діяльності, планувати та управляти власним робочим часом.

(ЗК.08) Мовна компетентність – здатності розуміти, висловлювати та інтерпретувати поняття, факти, думки, почуття як усно, так і письмово, слухати, говорити, читати та писати у відповідних соціальних та культурних контекстах.

(ЗК.09) Етична компетентність - здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, формулювати результати дослідження в наукових термінах і поняттях,

прийнятих у дефектології, дотримуватись принципів доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності.

Професійні компетентності:

В1 Здатність визначати потребу у проведенні, плануванні та організації процедури логопедичної діагностики відповідно до особливостей розвитку та вікових особливостей цільової аудиторії та актуального стану освітнього середовища;

В2 Здатність обирати та практично застосовувати методи діагностики відповідно до визначених завдань, потреб цільової аудиторії та актуального стану освітнього середовища;

В3 Здатність інтерпретувати результати діагностики, робити висновки та прогнози, формувати та надавати рекомендації учасникам освітнього процесу.

Г Здійснення власного професійного розвитку та самоосвіта:

Г3 Здатність використовувати зовнішню та внутрішню супервізію та інтервізію як інструмент професійної підтримки та розвитку;

Г4 Здатність до рефлексії, самопізнання та самовдосконалення.

Місце надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», заклади Львівської області

Категорія учителів	Характеристика спецкурсу
Вчителі-логопеди дошкільних, навчальних закладів, закладів загальної середньої освіти, завідувачі логопедичними пунктами, консультанти ІРЦ, логопеди закладів системи охорони здоров'я.	Лекцій: 14 годин Практичні заняття: 16 годин Вид контролю: тестування

Цілі спецкурсу: У результаті підвищення кваліфікації відповідно до навчального плану курсу вчител-логопеди будуть:

Вміти:

- проводити диференціальну діагностику мовлення дітей із ДЦП;
- користуватися сучасними логопедичними методиками для обстеження мовлення дітей;

- аналізувати результати обстежень;
- враховувати індивідуальні потреби й можливості дитини з ДЦП при складанні індивідуальних планів та корекційних програм.

знати:

- клінічні симптоми та основні форми дизартричних порушень;
- принципи та прийоми мовленнєвих порушень при ДЦП;
- особливості мовлення дітей з різними формами ДЦП ;
- психічний розвиток дітей з ДЦП та загальні принципи їх виховання в сім'ї;
- диференційну діагностику стертої форми дизартрії.

розуміти:

- алгоритми проведення логопедичного обстеження;
- проблематику диференційної діагностики;
- особливості проведення логопедичного обстеження;
- визначення шляхів корекційної роботи з подолання різних форм дизартрії.

Завдання спецкурсу:

- дати уявлення про нові підходи до диференційної діагностики мовленнєвих порушень з урахуванням наукових даних про психолінгвістичну структуру мовленнєвої діяльності, її психологічні механізми;
- вдосконалити вміння проведення логопедичного обстеження дітей із дизартрією на засадах, які базуються на теоретичних положеннях про мовленнєву діяльність дітей із ДЦП;
- дати теоретичне обґрунтування корекційної роботи та ознайомити з принципами корекційної роботи.

Очікувані результати:

- визначає та вміє підбирати необхідний метод для проведення логопедичного оцінювання дитини з ДЦП
- реалізовує основні етапи логопедичного обстеження дитини з ДЦП: підготовку, налагодження співпраці, оцінка всіх сфер мовленнєвого розвитку, фіксація даних, підбір цілей для роботи
- визначає етапи та напрями логопедичної роботи з дітьми, які мають різні форми дизартрії.

Контроль за знаннями слухачів проводиться: під час виконання завдань на практичних заняттях за допомогою постановки дискусійних запитань

Оцінювання у вербальній формі проводиться на основі отриманої зворотної інформації від слухачів про результативність підвищення кваліфікації з можливістю внесення змін у методи та форми роботи зі слухачами курсу.

Засоби навчання:

Інформаційно-методичні:

1. Опорні конспекти
2. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи
3. Питання для самоконтролю

Матеріально-технічні:

Мультимедійна установка та комп'ютерна техніка для демонстрації презентаційного матеріалу та навчальних відео

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації:
сертифікат

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Організаційне заняття

Час за робочою навчальною програмою – 1 година

Тема 1. Реєстрація учасників. Формування очікувань та запиту учасників
(Практична, 1 година)

Модуль 1. Особливості обстеження дітей з дизартрічними порушеннями

Час за робочою навчальною програмою – 14 годин

Тема 1.1. Підготовка до логопедичного обстеження (лекція, 1 година)

План лекційного заняття

- 1.1.1. Клініко – педагогічна характеристика дітей із дизартрією
- 1.1.2. Підготовка логопедичного обстеження, вивчення та аналіз анамнестичних відомостей.

Тема 1.2. Логопедичне обстеження рівня сформованості стану рухової та мовленнєворухової сфери (лекція – 7 год, практичне – 6 год)

План лекційного заняття

- 1.2.1. Обстеження рівня сформованості рухової сфери
- 1.2.2. Обстеження рівня сформованості моторно – зорової координації
- 1.2.3. Обстеження рівня сформованості мовленнєворухової сфери
- 1.2.4. Обстеження рівня сформованості усного мовлення

Модульна контрольна робота 1

Модуль 2. Корекційно – логопедична робота з подолання стертої форми дизартрії

Час за робочою навчальною програмою – 14 годин

Тема 2.1. Діагностика мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання в школі. Характеристика молодших школярів із стертою формою дизартрії (лекція – 7 год, практичне – 7 год)

План лекційного заняття

2.1.1. Характеристика складових компонентів мовлення дітей із стертою формою дизартрії.

2.1.2. Обстеження рівня сформованості мовленнєвого праксису, гностичних процесів (оптичного, просторового, послідовних синтезів), стану просодичної граматичної сторін мовлення, звуковимови, зв'язного мовлення.

2.1.3. Корекція стертої форми дизартрії у дошкільників (рухова сфера, постановка та розвиток навичок правильного дихання, розвиток просодичної та звуковимовної сторін мовлення, розвиток фонематичного сприйняття)

Модульна контрольна робота 2

Рефлексія (практичне, 1 год)

Запитання до практичних занять

1. Які ви знаєте чотири етапи моворозвинення?
2. Назвіть фізіологічні, психологічні, соціальні причини порушень звуковимови у дітей із ДЦП.
3. Які ви знаєте проби на визначення обсягу та координації загальних рухів?
4. Як визначити обсяг рухів органів артикуляційного апарату?
5. Як визначити кінестетичну чутливість?
6. Як визначити фонетичні та просодичні порушення?
7. На що ми опираємось при підборі матеріалу для логопедичного обстеження?
8. Чи супроводжується ДЦП порушенням інтелектуального розвитку?
9. Чи притаманна дитині із ДЦП затримка психічного розвитку?
10. Способи проведення логопедичного обстеження.
11. Особливості логопедичного обстеження дітей раннього віку
12. Вкажіть альтернативні способи комунікації для немовленнєвих дітей.
13. Який алгоритм проведення логопедичного обстеження?

III. Розподіл годин за видами діяльності

Назви тем	Кількість годин

	Усього	Лекції	Практичні	Семінарські
Організаційне заняття	1		1	
Тема 1. Реєстрація учасників. Формування очікувань учасників			1	
Модуль 1. Особливості обстеження дітей з дизартричними порушеннями	14	7	7	
Тема 1.1. Підготовка до логопедичного обстеження		1		
Тема 1.2. Логопедичне обстеження рівня сформованості стану рухової та мовленнєворухової сфери		7	7	
Модуль 2. Корекційно – логопедична робота з подолання стертої форми дизартрії	14	7	7	
Тема 2.1. Визначення мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання в школі. Характеристика молодших школярів із стертою формою дизартрії.		7	7	
Рефлексія	1		1	
Всього годин:	30	14	16	

Список літератури:

Основна

1. Дитячий церебральний параліч: Інструментальна діагностика. Лікування / І.А.Колкер, В.Є.Михайленко, І.П.Шмакова. – Одеса: ПЛАСКЕ ЗАО, 2006.
2. Логопедія: підручник для студентів дефектол.фак.пед.вузів/Під ред. М.К.Шеремет.-К., Слово, 2010.
3. Малярчук А.Я. Обстеження мовлення дітей: Дидактичний матеріал.- К.: Літера ЛТД, 2003.
4. Пахомова Н. Г. Діагностика мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання у школі: навчально – методичний посібник / Пахомова Н.Г. – Вид. 2 – ге, доповн. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2009.
5. Савченко М.А. «Вчимося говорити і читати» В-тво «Перун» м.Київ 1998.
6. Соботович Є.Ф. Порушення мовного розвитку та шляхи їх корекції: Навчально-методичний посібник-К., ІСДО, 1995.

7. Хрестоматія з логопедії. Навчальний посібник/ Шеремет М.К., Мартиненко І.В. – К.: КНТ. 2006.